

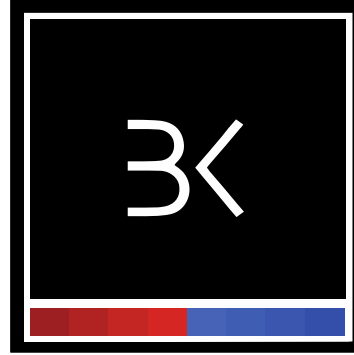
Burcu Kösem
EKONOMİ - FİNANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

16 Ağustos / 2024

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki güncel gelişmeleri, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtma ya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

Ya zafer ya şehadet!

- ❑ Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas Perşembe günü Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) kürsüsünde yaptığı konuşmada, "Önümüzde hiçbir çözüm kalmadı" ifadelerini kullandı ve sürmekte olan İsrail saldırılarına dikkat çekti.
- ❑ Abbas, 7 Ekim 2023'ten bu yana Gazze'de devam eden savaşa dair taviz vermeleri istenen hiçbir çözümü kabul etmeyeceklerini de sözlerine ekledi.
- ❑ TBMM kürsüsüne çıkarken bütün parti sıraları tarafından alkışlarla karşılanan Abbas, "Hiçbir şekilde topraklarımızı bir karış dahi olsa parçalayan hiçbir çözüme eyvallah demiyoruz" diye konuştu.
- ❑ Abbas, Filistin davasının Türkiye'de bir ana mesele haline geldiğini söyledi. Son çare olarak tüm Filistin yönetimi üyeleri ile Gazze'ye gitme kararı aldığını belirten Abbas, "Sınır tanımayan düşmanlığa karşı beraberiz. Bunun bedeli hayatımız da olsa. Benim hayatım, bizim hayatımız Gazze'deki en ufak bir çocuğun hayatından daha değerli değildir. Ya zafer ya şehadet" şeklinde konuştu.
- ❑ İsrail'in işlediği tüm suçlara ek olarak HAMAS lideri İsmail Heniyye'yi de şehit ettiğini hatırlatan Abbas, "Her gün sığınma kamplarına gerçekleştirdiği katliamlara nasıl oluyor da uluslararası toplum sessiz kalabiliyor" ifadelerini kullandı. Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas'ın konuşmasından satır başları şöyle: Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde Türkiye'nin öncü rolünü takdirle karşılıyoruz. Bizler Türkiye'deki kardeşlerimize, Kudüs ve Filistin davasını, ana meselesi hale getirmiş olduğundan dolayı güveniyoruz. İsrail'le ticareti durdurması, 10 milyar dolarlık bir ticareti, Türkiye, Filistin halkına destek için durdurdu.

Ekonomi gündeminde stagflasyon tartışmaları

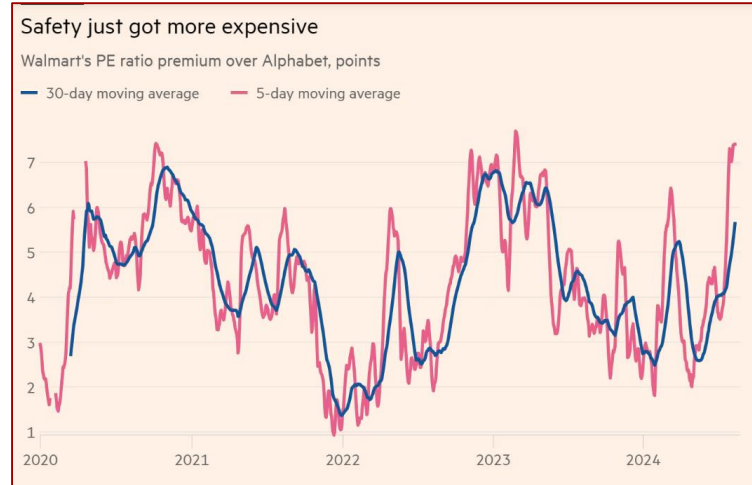
- ❑ Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) verilerine göre, Haziran ayında işsizlik oranı önceki aya göre % 0,7 puan artarak % 9,2'ye yükseldi.
- ❑ Sanayi üretiminde Mayıs ayında başlayan daralma Haziran ayında hızlanarak devam etti. Öncü veri, Haziran'da aylık bazda % 2,1, yıllık bazda % 4,7 oranında daraldı. Böylece yıllık bazda sanayi üretiminde 16 ayın en büyük düşüşü gerçekleşti.
- ❑ Diğer taraftan temmuz ayı enflasyonunu önceki aya göre iki kat artış kaydetmiş olmasına karşılık, Ağustos ayından itibaren geçerli olacak doğalgaz ile köprü ve otoyollara zam gelmesi kamuoyunda enflasyonun seyri ve reel kesimde yaşanan durgunluk noktasında bir stagflasyon yaşanıyor olduğu tartışmalarını başlattı.
- ❑ İktisatçı ve eski Hazine Müsteşarı Dr. Mahfi Eğilmez, 12 Ağustos'ta X (eski adıyla Twitter) hesabından paylaştığı sanayi üretimi ve işsizlik rakamları üzerinden, Türkiye ekonomisinin stagflasyona gittiği değerlendirmesinde bulundu.
- ❑ Kamuoyunda oluşan bu algıya karşılık ekonomi yönetimindense karşıt görüşte paylaşımlar gelmeye devam etti:
- ❑ Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, 13 Ağustos'ta X hesabında, işsizlik ve cari açık verilerini değerlendirdi. Şimşek, bu yıl tek haneli işsizlik oranı öngördüklerini söyledi.
- ❑ Ayrıca haftanın son gününde yaptığı bir X paylaşımında : 12 ay ve 24 ay sonrası enflasyon beklentileri on aydır iyileşiyor. Temmuzda geçici etkiler kaynaklı yüksek gerçekleşen aylık enflasyon yıl sonu beklentisinde sınırlı artışa yol açsa da 12 ay sonrası enflasyon beklentisi yüzde 28,7'ye gerilerken, 24 ay sonrası yüzde 19,3 oldu.» açıklamasını yaptı.

Stagflasyon oluşması için riskler mevcut mu?

- ❑ Stagflasyon, ekonomide durgunluk ve enflasyonun aynı anda yaşanması anlamına geliyor. Bu durumda işsizlik oranı artarken, fiyatlar da hızla yükselmeye devam ediyor.
- ❑ Ekonomistlere göre, yüksek enflasyon, ekonomide duraklama ve artan işsizlikle birlikte yaşandığında çok daha can yakıcı bir hale dönüşüyor.
- ❑ İşsizlik artarken enflasyonla mücadele etmek, özellikle sabit ve dar gelirli insanların reel gelirlerini azaltıyor ve en zorunlu harcamaların dahi kısılmasına yol açıyor.
- ❑ İktisatçı Mustafa Sönmez'e göre ise stagflasyon aynı anda enflasyon ve işsizlik gibi iki derin problemle karşı karşıya kalmak anlamına geliyor:
- ❑ "Hem ekonomi daraldığı için işinizi kaybediyorsunuz ya da yeterince maaş alamıyorsunuz, hem de fiyatlar artmaya devam ediyor. Bunlardan en azından biri terbiye edilse, örneğin fiyatların artışı durdurulsa, belki geçici süreliğine işsiz kalmaya katlanabilirsiniz.
- ❑ "Fakat aynı anda fiyatlar artmaya devam ediyorsa, o zaman durumunuz tehlikeye giriyor. Hem gelir kaybediyorsunuz hem de enflasyonla gelirler arasındaki makas giderek açılıyor. Bu baş edilmesi daha güç bir problem. Enflasyonun sadece talebi kısarak değil arzı da artırarak çözülmesi gerektiğini söyleyen Sönmez, "Tehlikeli olan şu ki; bu program, enflasyonu hemen yatıştıramıyor" diyor:
- ❑ "Özellikle gıda enflasyonunda olduğu gibi, bazı ürünlerin fiyatı yeterince üretilmediği için yükseliyor. Sadece talep ayaklı değil, arz ayaklı bir enflasyon var. Bu da işi zorlaştırıyor ve stagflasyon eğilimini güçlendiriyor.

ABD piyasalarında bu hafta yumuşak iniş fiyatlandı

- ❑ Bu hafta gelen güçlü perakende satış verileri ve Walmart'ın olumlu bilançosu, piyasaları canlandırdı ve ABD ekonomisinin resesyondan kaçınarak "yumuşak bir iniş" yapacağı yönündeki güveni artırdı.
- ❑ Yenilenen iyimserlik Wall Street'te bir toparlanmayı tetikledi ve S&P 500 %1,6 daha yüksek bir seviyede kapandı; bu, endeksin Ağustos ayındaki tüm kayıplarını ortadan kaldırmaya yetecek bir seviyeydi ve teknoloji ağırlıklı Nasdaq Composite %2'den fazla sıçradı.
- ❑ Nüfus Sayım Bürosu'nun perşembe günü bildirdiğine göre, perakende satışlar temmuz ayında yüzde 1 oranında arttı. Bu, bir buçuk yılın en büyük artışı ve ekonomistlerin yüzde 0,3'lük artış tahminlerinin çok üzerinde gerçekleşti.
- ❑ Dünyanın en büyük perakendecisi Walmart'ın hisseleri , şirketin ABD'deki ana mağazalarında aynı mağaza satışlarında yıllık bazda yüzde 4,2 artış bildirmesi ve yıllık kâr tahminini yükseltmesinin ardından New York'ta yüzde 6,6 yükseldi.

Fed'in net faiz yönü Jackson Hole'da konuşulacak

- ❑ Düşen enflasyon, yatırımcıların bu yıl Fed'in birden fazla faiz oranı indirimine gitmesi yönündeki beklentilerini güçlendirdi. Ancak ekonominin durumu hakkındaki iyimserliğin geri dönmesiyle daha makul faiz oranı indirimi beklentileri fiyatlandı.
- ❑ Faiz oranlarına ilişkin beklentileri yakından takip eden ABD iki yıllık tahvil faizleri, 5 Ağustos'taki son düşük seviyesinden bu yana 0,38 puan artarak Cuma günü yüzde 4,05'e yükseldi. Faiz oranları, fiyatlara ters yönde hareket ediyor.
- ❑ Faiz oranı beklentilerindeki yeniden ayarlama, önümüzdeki hafta Wyoming, Jackson Hole'da düzenlenecek Kansas City Fed'in yıllık para politikası konferansı öncesinde geldi.
- ❑ Fed Başkanı Powell'ın konferansta para politikasının gidişatı hakkında daha fazla ipucu vermesi bekleniyor. Bank of America analistleri Powell'ın "şahin iletişimine" yönelmesini beklediklerini söyledi.

Jackson Lake Lodge, finansçı John D. Rockefeller Jr. tarafından Grand Teton Milli Parkı'na bağışladığı arazi üzerine inşa edildi. David Paul Morris/Bloomberg

Dünya Sağlık Örgütü'nden bir acil durum daha!

- ❑ Maymun çiçeği olarak da bilinen mpox virüsünün Afrika'da hızla yayılan alt türü, Avrupa'da ilk kez 15 Ağustos'ta İsveç'te görüldü. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) de ondan bir gün önce virüse karşı küresel acil durum ilan etmişti.
- ❑ Dünyanın farklı noktalarında aynı anda mpox salgınları yaşanıyor. Buradaki vaka artışlarına virüsün geçtiğimiz Eylül'de tespit edilen "Clade 1b" adlı daha ölümcül bir alt türü yol açıyor.
- ❑ Sağlık Bakanlığı, 15 Ağustos'ta X üzerinden yaptığı açıklamada Türkiye'de 2024'te mpox vakasına rastlanmadığını duyurdu.
- ❑ Açıklamada Türkiye'de "herhangi kısıtlama veya ek tedbir ihtiyacı" bulunmadığı belirtildi:
- ❑ BBC Türkçe'ye konuşan Gazi Üniversitesi Enfeksiyon Hastalıkları'ndan Profesör Doktor Esin Şenol, Türkiye'de maymun çiçeğine karşı şu ana kadar "aktif tarama" yapılmadığını ancak münferit "sağlık kurumu ya da personelin çabasıyla şimdiye kadar 10-12 vaka tespit edildiğini" söyledi.
- ❑ Şenol, maymun çiçeği virüsünün 2022'den bu yana farklı türlerinin etkili olduğunu vurguladı ve ekledi:
- ❑ "Türkiye'de daha önce görüldüğünden eminiz. Ama bu sayı, 2023'e kadarki türden Türkiye'de görülen vaka sayısı. 2023'ten sonra 2. küresel acil ilanına yol açan tür Avrupa'da ilk defa İsveç'te görüldü. Henüz Türkiye'de görülmedi. Vakaların %70'i Afrika'da, Avrupa ve Amerika %30'unu karşılıyor. Şu an Avrupa'daki toplam vaka sayısı 26 bin, ülkelerdeki vakalar yüzölçümlerde ama biraz daha artmakta."

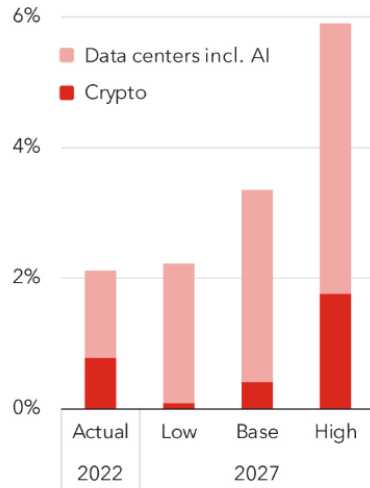
Meclis kavgası yabancı basına haber oldu!

- ❑ Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM), Gezi Parkı davasından hapis yatan ve milletvekilliği düşürülen Can Atalay için Meclis Başkanı Numan Kurtulmuş'un çağrısıyla toplandı. Türkiye İşçi Partisi (TİP) İstanbul Milletvekili Ahmet Şık'ın konuşması sonrası Meclis'te kavga çıktı. Şık ve onu yumruklayan AKP İzmir Milletvekili Alpay Özalan'a kınama cezası verildi.
- ❑ 600 üyeli Meclis'te toplantı yeter sayısı olan 200'e ulaşıldı. Özel oturumu yöneten Adalet ve Kalkınma Partisi'nden (AKP) TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ, Ahmet Şık'a söz verdi. Şık AKP sıralarına bakarak "Sizde hiç utanma yok. Zerre miktar utanmanız yok. Haysiyetiniz yok" dedi. Bunun üzerine AKP'liler kürsüye yürüdü.
- ❑ AKP Grup Başkanı Abdullah Güler, Şık'a "Kes sesini" diye seslendi. Şık, kendisine gelen tepkilere "'Sensin şerefsiz" diye yanıt verdi.
- ❑ Daha sonra kürsüden konuşmasına devam eden Şık, AKP sıralarına bakarak "Hepinizin toplamının bu memlekete Atalay kadar hayrı dokunsa ömür boyu şükür namazı kılacak insanlarsınız. Bu ülkenin en büyük terör örgütü bu sıralarda oturanlardır" dedi.
- ❑ Kavga FT'da da haber oldu: Olayın bir video eşliğinde ayrıntılarıyla anlatıldığı makale şu sözlerle son buluyor.
- ❑ «Hükümet destekçileri ile siyasi muhalefet arasındaki gerginlikler defalarca şiddete dönüştü. Örneğin, hükümetin güneydoğudaki bir şehrin Kürt yanlısı bir partinin üyesi olan belediye başkanını tutuklayıp yerine kendi atamasını getirmesinin ardından Haziran ayında parlamentoda bir kavga çıktı.
- ❑ Daha geniş bir açıdan bakıldığında, şiddet olaylarının yaşandığı geçtiğimiz futbol sezonu , pek çok analist tarafından Türk toplumundaki huzursuzluğun bir işareti olarak değerlendirildi.»

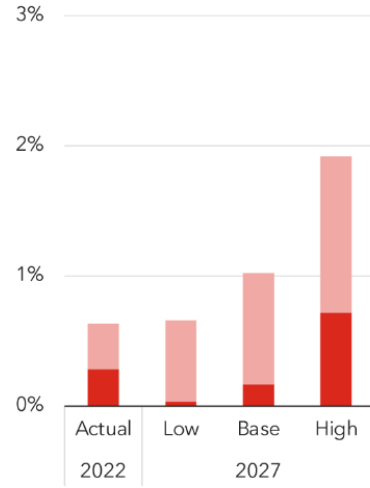
Haftanın Grafiği- Yapay zeka ve kripto karbon ayak izi artıyor!

Crypto and data centers account for a growing amount of emissions

Share of global electricity use

Share of global CO₂ emissions

❑ Kripto varlıklarını "madencilik" için yüksek güçlü ekipmanlar tarafından kullanılan elektrik nedeniyle, bir Bitcoin işlemi Gana veya Pakistan'daki ortalama bir kişinin üç yılda tükettiği elektrik miktarına yakın elektrik gerektiriyorken; yapay zeka veri merkezleri tarafından tüketilen elektrik nedeniyle ChatGPT sorguları da bir Google aramasından 10 kat daha fazla elektrik tüketiyor.

❑ IMF Blog'ta Şefik Hebous ve Nate Vernon-Lin'in makalesinde, IEA'nın verilerine göre 2022'de dünya elektrik talebinin %2'sini oluşturan kripto madenciliği ve veri merkezlerinin payının üç yıl içinde %3,5'e kadar yükseleceği tahmin edilmiş. Bu oran ise dünyanın beşinci büyük elektrik kullanıcısı olan Japonya'nın mevcut tüketimine eşdeğer...

Haftadan kalanlar

- ❑ Mevsim etkisinden arındırılmış işsizlik oranı Haziran ayında yüzde 9,2 seviyesinde gerçekleşti. Mayıs ayında işsizlik yüzde 8,4 olarak gerçekleşmişti.
- ❑ Mercedes-Benz Türk İcra Kurulu Başkanı Süer Sülün, yılın ikinci yarısında sıkılaştırmanın artmasıyla birlikte kamyon pazarında daralmanın hızlanmasını öngördüklerini belirtti.
- ❑ Reuters, yaptırımlara rağmen Rusya'ya 2,3 milyar dolarlık dolar ve Euro sevkiyatı yapıldığını belirtti.
- ❑ Konut satışlarında yılın zirvesi: Türkiye genelinde konut satışları Temmuz ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 16,0 artarak 127 bin 88 oldu.
- ❑ Cari işlemler hesabı Haziran ayında 407 milyon dolar fazla verdi. Cari denge, son olarak Eylül 2023'te 2,44 milyar dolar fazla verirken, 9 ay sonra fazla verildi.
- ❑ Türkiye'den altın talebinin yoğunlaşması, İtalya'nın deri ürünlerinde azalan ihracatını, mücevherlerde artırdı.
- ❑ Merkez Bankası, likidite fazlalığında sterilizasyon için Takasbank Para Piyasası'nda işlem yapmaya başlıyor.
- ❑ Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) verilerine göre, Türkiye'nin Çin'e ihracatı, Temmuz ayında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 51 artarak 312,9 milyon dolara çıktı.
- ❑ Uluslararası Enerji Ajansı zayıflayan Çin ekonomisinin tüketim üzerindeki etkisini işaret ederek 2025 için küresel petrol talebi tahminini düşürdü.
- ❑ Türkiye'nin ham petrol ve doğalgaz çıkarım endeksi Haziran'da 147,8 ile rekor seviyeye ulaştı.
- ❑ TCMB Başkanı Fatih Karahan Jackson Hole Ekonomi Politikası Sempozyumu'na katılacak.
- ❑ Teşvikli yatırımlar Haziran ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 43,6 azalarak 63 milyar 367 milyon liraya geriledi.
- ❑ Köprü ve otoyolların geçiş ücreti zamlandı.
- ❑ İki hafta önce çözülmeye başlayarak küresel piyasalardaki satış dalgasında önemli bir rol oynayan Japonya yeni carry trade pozisyonları yeniden ilgi görmeye başladı.

TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi / Ağustos 2024

- 2024 yılı Ağustos ayı Piyasa Katılımcıları Anketi, reel sektör ve finansal sektör temsilcilerinden oluşan 69 katılımcı tarafından yanıtlanmış ve sonuçlar katılımcıların yanıtları toplulaştırılarak değerlendirilmiştir.
- Katılımcıların cari yıl sonu tüketici enflasyonu (TÜFE) beklentisi bir önceki anket döneminde yüzde 42,95 iken, bu anket döneminde yüzde 43,31 olmuştur. 12 ay sonrası TÜFE beklentisi bir önceki anket döneminde yüzde 30,02 iken, bu anket döneminde yüzde 28,71 olmuştur. 24 ay sonrası TÜFE beklentisi ise aynı anket dönemlerinde sırasıyla yüzde 19,32 ve yüzde 19,30 olarak gerçekleşmiştir.

Piyasa Katılımcıları Anketi Toplu Sonuçları (*)									
	Aylık Enflasyon			Yıllık Enflasyon					
	Cari Ay	1 Ay Sonrası	2 Ay Sonrası	Cari Yıl Sonu (Ocak - Aralık)	12 Ay Sonrası	Gelecek Yıl Sonu (Ocak - Aralık)	24 Ay Sonrası	5 Yıl Sonrası	
Tüketici enflasyonu beklentiniz nedir? (%)	2,55	2,22	2,39	43,31	28,71	25,55	19,30	11,66	
Bankalararası döviz piyasası ABD Dolar kuru beklentiniz nedir? (TL)						Cari Ay Sonu 33,7669	Cari Yıl Sonu (Ocak-Aralık) 37,2760	12 Ay Sonrası 42,0348	
Yıllık cari işlemler dengesi beklentiniz nedir? ((+) Fazla, (-) Açık) (Milyar ABD Doları)						Cari Yıl (Ocak-Aralık) -25,5	Gelecek Yıl (Ocak-Aralık) -25,7		
Yıllık GSYH büyüme beklentiniz nedir? ((+) Büyüme, (-) Küçülme) (%)						Cari Yıl (Ocak-Aralık) 3,4	Gelecek Yıl (Ocak-Aralık) 3,5		
BİST Repo ve Ters-Repo Pazarı'nda oluşan gecelik faiz oranı beklentiniz nedir? (%)							Cari Ay Sonu 50,00		
TCMB bir hafta vadeli repo ihale faiz oranı beklentiniz nedir? (%)						Cari Ay Sonu 50,00	3 Ay Sonrası 48,10	12 Ay Sonrası 33,30	24 Ay Sonrası 21,61